

Siberische Braamsluiper overwintert in Overveen

DNA-profiel bevestigt vermoeden

*Op 5 december 2021 zag Matthijs van Essen een, voor hem, onbekende vogel op een voetbal in zijn voortuin aan de Prins Hendriklaan in Overveen. Het lukte hem om een filmpje van de vogel te maken vanuit zijn woonkamer. Hij besloot het filmpje te appen naar Lars (Buckx), een goede vriend van zijn zoon. Lars zag meteen dat het om een braamsluiper spec. ging en vermoedde, gezien de tijd van het jaar, dat het waarschijnlijk om een Siberische Braamsluiper (*Sylvia althaea blythi*) zou gaan. Aangezien hij zelf op dat moment in Colombia op een vogelreis was, stuurde Lars het filmpje door aan mij met het verzoek even poolshoogte te gaan nemen.*

■ Han Buckx

SIBERISCHE BRAAMSLUIPER Overveen. Foto: Arnoud B. van den Berg

Aan het eind van diezelfde middag heb ik een uurtje gepost in de Prins Hendriklaan, echter liet de vogel zich niet meer zien. 's Avonds besloot ik de waarneming van Matthijs te delen met een klein clubje regionale vogelaars. Ferdy

Hieselaar was de volgende ochtend als eerste aanwezig en trof de vogel aan in dezelfde voortuin (Prins Hendriklaan). De vogel verplaatste zich regelmatig naar een tuin met voederplank aan de nabijgelegen Oranje Nassaulaan. Die-

SIBERISCHE BRAAMSLUIPER Overveen. Foto: Arnoud B. van den Berg

zelfde dag konden meerdere vogelaars de vogel waarnemen en fotograferen.

Dat het hier om een vertegenwoordiger van het braamsluiper-complex ging was, gezien de uiterlijke kenmerken, meteen al helder. Dit betreft echter een nogal onduidelijk complex. De laatste jaren is hier veel onderzoek naar gedaan, middels onder andere DNA-techniek (zie ook bron 1 en 2), en zijn er nieuwe inzichten ontstaan. Zo is de in Nederland, in het zomerseizoen, veel voorkomende Braamsluiper een vertegenwoordiger van de nominaat *Sylvia curruca (curruca)*. De meeste broedvogels komen aan in april en verlaten ons land weer in september.

De laatste 10-15 jaren worden er in ons land ook regelmatig waarnemingen gedaan van één of enkele braamsluiers

in het winterseizoen. Het vermoeden ontstond al snel dat dit braamsluiers met een meer oostelijke herkomst betroffen. Echter is op uiterlijke kenmerken (verenkleed) een 100% determinatie niet hard te maken. Middels een DNA-monster is dit wel mogelijk, maar dan moet de vogel gevangen worden om een veertje te verzamelen. Alternatief is een (vers) poepmonster omdat het hiermee vaak ook lukt om een DNA-profiel te genereren.

Mistnetten en poep

In overleg met Matthijs en de bewoners van de favoriete tuin met voederplank werd besloten om een vangpoging te wagen. Op 8 december 2022 togen André van Loon, Arnoud van den Berg en ik naar de Prins Hendriklaan om een aantal mistnetten in beide tuinen op te stellen. Ondanks dat de vogel zich

regelmatig liet zien en ook op de voederplank verscheen, wist de braamsluiper de netten vakkundig te ontwijken. Begin van de middag werd daarom de vangpoging gestaakt.

Op en rond de voederplank werden nog wel een 10-tal poepmonsters gevonden en verzameld. Uiteraard was het niet zeker of deze van de braamsluiper waren, er kwamen namelijk ook regelmatig Kool- en Pimpelmezen, Roodborsten en Heggenmussen in de tuin foerageren.

Vermoeden bevestigd

De verzamelde poepmonsters werden geanalyseerd door Peter de Knijff en uiteindelijk kwam het bericht: Bingo! Peter was er namelijk in geslaagd om een mtDNA-profiel (zie bron 1) van een Siberische Braamsluiper (*Sylvia althaea blythi*) uit één van de monsters te isoleren. Hiermee kwam de bevestiging van de soort, de eerste (bevestigde) zichtwaarneming in de regio Zuid-Kennemerland! Uiteraard zal de CDNA hier nog een oordeel over gaan vellen.

Wel waren er al twee ringvangsten op Vogelringstation Van Lennep, middels mtDNA, vastgesteld en aanvaard door de CDNA, en wel op 17 (en controle op 20) oktober 2012 en 18 oktober 2013. Vanaf 2018 zijn er wel verschillende braamsluiers spec. in onze regio gezien in het (late) najaar, echter is hier geen DNA van verzameld.

Omdat de Siberische Braamsluiper zich prima liet zien vanaf de openbare weg in de afgesloten tuinen, en na toestemming van de bewoners, besloot ik de vogel op 8 december 2021 wereldkundig te maken via de bekende kanalen. Alleen al in december werd de vogel 146 keer ingevoerd op Waarneming.nl.

Eind december heb ik, namens de Vogelwerkgroep, een fles champagne aangeboden aan Matthijs en aan de bewoners van de tuin met voederplank

als dank voor hun gastvrijheid, enthousiasme en geduld met al die vogelaars en fotografen.

De Siberische Braamsluiper bleef tot 13 maart 2022 aanwezig in Overveen en werd door honderden vogelaars waargenomen en gefotografeerd. De waarneming is inmiddels ingediend bij de CDNA.

Bronvermelding

- Bron 1: Han Buckx (2015). DNA doet zijn intrede in vogelonderzoek! Belangrijke rol voor een aantal ringbanen. Fitis (51) 2015/3, 120 - 122.
- Bron 2: Peter de Knijff (2014). DNA-analyse bevestigt nieuwe Siberische Braamsluiers. Dutch Birding (36) 2014/2, pagina 143 e.v..
- Zie ook: https://www.dutchbirding.nl/idcorner/920/dna-analyse_bevestigt_nieuwe_siberische_braamsluiers